

ПАЙШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ БОЛАЛАР ЖАМҒАРМАСИ ҲАФТАЛИГИ

БАҲОСИ 2 СЎМ

УН САККИЗДА КУЛМАГАН КИМ БОР!

Суратчи: Содиқ МАҲКАМОВ

МИННАТДОРМИЗ!

Дунёда яхши одамлар кўп экан. «Оила ва жамият» рўзномасида ёрдам сўраб қилган муурожаатим эълон қилинган, меҳрибон инсонлар биздан беминнат хизматларини аямадилар. Тошкентлик экстрасенслар Шаҳзодаҳон Худойбердиева ва Жўрабек ака Ражабов, деҳқонободлик Улжабой акалардан бир умр миннатдоримиз.

Шаҳзодаҳон Худойбердиева мактуб йўллаб бир қанча маслаҳатлар берган эдилар. Маслаҳатлари анча фойда қилди. Жўрабек ака эса уйимизда бир ҳафта бўлиб, менинггина эмас, қизим Шохиста, ўғилларим Фарҳоджон, Ойбекжон ва турмуш ўртоғимнинг ҳам дардларига малҳам бўлдилар. Ҳаётимизга нур-зиё ҳада этиб, оиламизга осойишталик, саломатлик олиб қелдилар. Уларга ўзим ва оила аъзоларим номидан миннатдорлигимни изҳор этаман. Дунёда Жўрабек ака, Шаҳзода опалардек меҳри дарё, яхши одамлар бор экан, биз каби муштипар инсонларнинг умид учқунлари порлайверади. У кишиларнинг қилган яхшиликлари биздан қайтмаса, худодан қайтсин, умрлари узоқ бўлсин, таналари дард кўрмасин, бола-чақасининг роҳатини кўрсин, илойим. Мингнора РУЗИЕВА, Ғузур тумани.

Таҳририятдан: Кимки ўз дардига шифо топиш мақсадида Жўрабек Ражабовга муурожаат қилмоқчи бўлса, Тошкентдаги 16-шаҳар касалхонаси поликлінікка бориб учрашиши ёки кўни даги манзилга кўнгироқ қилиши мумкин: Жўрабек Ражабов. Тел: 72-82-42

ЖАМҒАРМАНИНГ
ЕРДАМИ

Яқинда Тошкент вилоят ҳокимлигида корхона, бирлашма, хўжалик раҳбарларининг учрашуви бўлиб ўтди. Вилоят ҳокими С. Сайдалиев жаноблари ёрдамга келган кўпчилик корхона, бирлашмаларга жала ва селдан зарар кўрган аҳолига кўрсатган ёрдамлари учун ташаккур билдирди.

Ўзбекистон Болалар жамғармаси жабр кўрган оилаларга ёрдам тариқасида 300 минг сўм пул ажратди. С. Сайдалиев вилоят болалар жамғармаси раиси Мунира Солиховага ёрдам учун раҳмат айтиб, ҳокимликнинг миннатдорлик номасини топширди.

ХАЙРИЯ

Сурхондарё вилоятининг Бойсун туманидаги 13-болалар уйида айна пайта 144 нафар ўғил-қиз тарбияланмоқда. Ота-она меҳридан айро тушган бу кўнгли ярим

гўдакларга вилоят ҳокимияти қўлдан келганча ёрдамини аямаётир. Болалар уйи турли корхона ва ташкилотлардан, хўжаликлардан мунтазам равишда ҳам моддий, ҳам маънавий ёрдам олиб туради. Яқинда бу ерга вилоят ҳокими Ҳ. Бердиев ва унинг ўринбосари Л. Ражабова, шунингдек, Бойсун тумани раҳбарлари, вилоят оммавий ахборот воситалари ходимлари ташриф буюришди. Раҳбарлар Туркия ҳамда Оврूपанинг қатор мамлакатларидан келган беминнат ёрдамини болаларга тақдим этдилар. Бундан ташқари, етимхона емакхонасига икки ярим тонна шакар, минг килограмм-

дан ортиқ ёғ, ярим тонна гуруч ва бошқа озиқ-овқат маҳсулотлари ҳам топширилди.

УЮШМАНИНГ НИЯТИ УЛУФ

Сурхондарё вилоятида бир гуруҳ зиёлиларнинг ташаббуси билан «Болалар ўлими, юқумли касалликлар ва СПИДнинг олдини олиш» жамоатчилиги уюшмаси тузилди ва рўйхатга олинди. Уюшмага шифокор Номоз Нормўмин раислик қилмоқда.

Маҳмуд АБУЛҒАЙЗ

ҲАМЗАУЛИ МУКОФОТ БЕРМОҚЧИ

Тошкент Республикаси, Ленин туманидаги Ҳасанобод қишлоғида яшовчи биродаримиз ва доимий муштарийимиз Дўст Мурод Лақай ҲАМЗАУЛИ муаллифларимиз учун ўзининг шахсий жамғармасидан махсус МУКОФОТ таъсис этди.

Мукофот газитимизда чоп этилган энг яхши асарлар (мақола, сўхбат, ҳажвий асарлар, оила ва болалар мавзусидаги фото суратлар) учун ҳар йили 12 сентябрда — «Оила ва Жамият»нинг илк сони нашрдан чиққан кунда берилади.

ШАРТИ: асарлар миллатимизнинг руҳини кўтарадиган, унинг ўз-лигини англатишига ёрдам берадиган бўлиши лозим.

Азиз қадам аҳли, ҳаракатингизни қилаверинг. Дўст Муродбек илк мукофотини шу йил 12 сентябр арафасида топширмоқчи.

Биринчи мукофот — битта семиз қўчқор.

Иккинчи мукофот — 1300 [бир минг уч юз] сўм.

Учинчи мукофот — 800 [саккиз юз] сўм.

Учта рағбатлантирувчи мукофот — 300 [уч юз] сўмдан.

[4-бетга қаранг]

25(43) «Оила ва жамият»

ЕТТИ КУН

САХОВАТ

Жарқўрғон нефть маҳсулотлари корхонаси ходими Са-ноқул Бозоров — савобталаб одамлардан. Яқинда у ўзи истиқомат қиладиган маҳалладаги ат-Термизий номли мактаб ўқувчиларига жамғармасидан нақд 5 минг сўм ҳадя қилди.

БУЮРИНГ, ЖАНОБ!

Тошкентдаги «Бирж Интернейшл» фирмаси қошида гувернерлар — уй хизматкорлари мактаби очилди. Мактабдаги уч ойлик таҳсилдан сўнг ўқувчилар уларни ёллашга қурби етадиган оилаларга жойлаштирилади.

ҲАЗИЛЛАШГАН ЭДИ

Газетимизнинг 23-сонига «123 миллион ортиқча одам» сарлавхали таржима мақола эълон қилинганидан хабарингиз бўлса керак. «Огонёк» журнаги 1 апрел арафасида ўз муштарийлари билан ана шундай ҳазиллашган эди.

ЛЕНИННИНГ ОҒИРЛИГИ ҚАНЧА!

Ишончли манбалардан маълум бўлишича, пойтахтнинг бош майдонидан олиб ташланган солиқ доҳий ҳайкали 56 тонна экан. Салкам ўттиз метрлик бу маҳобатнинг пулига бемалол бир нечта мактаб курси бўлади дейишмоқда.

ТАЙЁРАСИ ЯНГИ, «ҲАММОМ»И ЭСКИ

Тошкент тайёрагоҳида чет мутахассислари яратган «ДЛ—410 УВП — Э» тайёрасининг кўргазмаси бўлиб ўтди. Кўргазмага ўзбек тилида чиқадиган газит-журноллардан бирорта ҳам муҳбир таклиф этилмади.

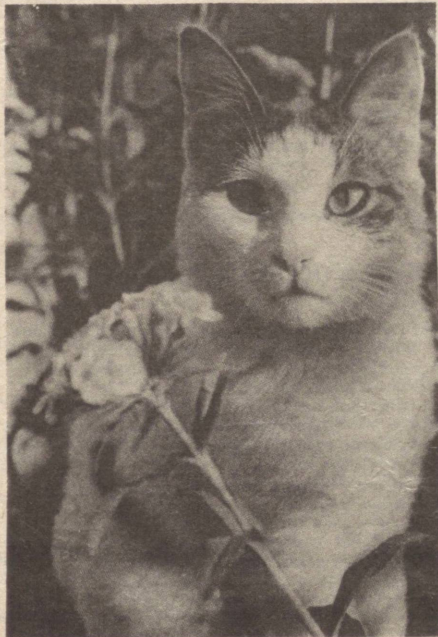
САРОЙ НОМИНИ ОҚЛАПТИ

Пойтахтнинг Халқлар дўстлиги саройига кириш чипталари яна қимматлади. Масалан, Урусиялик хонанда Александр Малинининг мухлислари олдинги қатор учун 100 сўмдан чипта олишмоқда. Ўзимизникилар анча «арзон»: Мавлуда Асалхўжаеванинг концерти атиги 35 сўм туради.

ХЎРОЗ-КАММАНДОС

Урта Чирчиқ туман халқ судида маҳалладошининг товуқхонасига тушган фуқаронинг иши кўрилди. Айбланувчи икки товуқ ва даканг хўрозни олиб чиқиб кетаётган пайт хўроз қичқириб юборган ва бунга уй эгаси, қўни-қўшнилар етиб келишган.

Табакахўрни уч йилга озодликни маҳрум этишди.

Қайсидир йили «Пахтакор» ўз майдонида Москванинг «МАСК» жамоасини қабул қилиш керак эди. Ойнаи жаҳон олдига бир соат олдин келиб ўтирдиму, ўйинни сабрсизлик билан кута бошладим. Шу пайт «лип» этиб чироқ ўчиб қолса бўладими. Энди нима қилдим, деб бошим қотиб, кўчага чиқиб тургандим, «Пахтакор» деса ўн қаватли бинонинг томидан ҳам ташлайдиган бир дўстим матасекилини тириллатиб келиб қолди. Саломалик йўқ, матасекилда ўтирган кўйи «тўк борми?» деб сўради. Йўқ, дедим. Орқага ўтир, нариги қишлоққа борамиз, деди. Уйлаб ўтирмай, мингашдим. Йўлга тушдик.

Манзилга етай деб қолганимизда дўстим бехос тормоз берди. Матасекилдан учиб кетишимга оз қолди. Нима бўлди десам, олдимиздан қора мушук ўтиб кетди, орқага қайтамиз, деб қолди. Мен, йўқ, борамиз дедим, у қайтамиз деб туриб олди. Тортишатортиша, ниҳоят, бир қарорга келдик—мушукни орқага қайтарадиган бўлдик. Мушук пахтазор ора-лаб кетган эди. Роса изладик, қани энди топиб бўлса...

ҚОРА МУШУК

«Пиш-пишлаш» жонига теккан дўстим:—Майли борсак бора қолайлик, лекин бу ўйинда «Пахтакор» барибир ютқазди, мана кўрасан,—деди. Яна, йўлга тушдик.

Қўшни қишлоққа кириб бораверишда кўчада бир киши турган экан, тўхтаб саломлашдик, мақсадимизни айтдик. У киши бизни уйига таклиф қилди.

Мезбон футболга умуман қизиқмас, унинг устига жуда сергап экан. Ҳар икки гапининг бирида, ўзи қайсиниси «Пахтакор», ютаяписизларми? деб қўярди. Биринчи бўлим ҳам тугади. Меҳмонлар ун-гача битта гол уришга улгиришган эди.

...Ниҳоят, иккинчи бўлим ҳам бошланди. Яна вужудимиз қулоққа айланди. «Пахтакор» кетма-кет ху-

жум қилар, ҳар сафар дўстим: «Ур-ур, лаънати!» деб бақирар, лекин ҳужумлар самарасиз тургади. Шундай ҳужумлардан бирида яна дўстим: «Ур-ур! Те-ен!» деб оёғини силкитиб бақирган эди, оёғи қосадаги шўрвага, тўп эса рақиблар дарвозасига кириб кетди.

Иссиқ шўрва мезбоннинг юзига сачраб, куйдириб қўйди. Бу қилиқдан қаттиқ ранжиган мезбон, ҳар қанча илтимос қилсак ҳам, барибир бизни уйдан ҳайдаб чиқарди.

Шу кун, дўстим айтганидек, «Пахтакор» москваликларга иккию бирга ютқазибди...

Абдуолим РУЗИҚУЛОВ
Самарқанд вилояти

ИШОНЧНИ

Кўркам, гап-сўзлари ёқимли бу аёл билан танишганим-га анча бўлиб қолди. Ойша Мухаммад—Яман Араб жумҳуриятининг фуқароси. Ойша - вақтда Тошкент Давлат дорилфунунининг хуқуқшунослик куллиетида тахсил олмоқда. Ойшани, турмуш ўртоғи ҳам шу дорилфунун журналистика куллиетининг толиби. Амани исмли ширингина қизчалари бор.

ОҚЛАШИМ
КЕРАК

— Ойша, турмуш ўртоғингиз билан шу ерда — Тошкентда танишган экансиз-а!

— Ҳа, Абу Набил билан сизнинг юртингизда илк бор танишдик. Аҳд-паймон қилгач, Яманга бориб, ота-онамиздан рухсат олдик, тўйимиз бўлди. Ҳозир, худого шукур, аҳил яшяяпмиз.

— Амани ўқишдан чалғитмаепти!

— Чалғитганда қандай? У сабаб бир йиллик таътил олишга мажбур бўлдим. Бу инжиқ қизни бир дақиқа ёлғиз қолдириб бўларканми!

— Хорижлик талабалар ҳақида «уларнинг ҳаммаси бойларнинг боласи, йўқса бу ерга келиш қайда» деган гаплар ҳам юради...

— Бу гапларни қисман тўғри деса бўлади. Чунки орамизда ўрта ҳол оилаларнинг фарзандлари ҳам бор. Масалан, бизнинг оила шундай: отам муҳандис бўлиб ишлайди, онам эса уй бекаси.

— Етоқхонада турасиз. Сиз билан яшаётган ўзбек талабалари ҳақида қандай фикрдасиз!

— Ҳамма жойда бўлганидек, уларнинг ичида ҳам турли тоифадагилар бор. Мени энг ранжитгани—баъзи қизларнинг чекиш, ҳатто ичишдан ҳам тап тортмасликлари. Биз-арабларда эр-кавлар ҳам тортинишади бу нарсалардан. Қуръонда ҳам энг катта гуноҳ деб ўқтирилган-ку? Шу билан бирга одо-

би, муомаласи чиройли қиз-йигитларни ҳам кўп учратаман.

— Давлатимиз бераётган талаблик нафақалари етляптими!

— Ҳазиллашяяпсиз. Шундай нархлар бор жо... нафақага яшаб бўладими? Ҳар уч ойда Яман элчихонасидан моддий ёрдам бериб туришади. Уйдан ҳам оз-моз пул юбориб туришади.

— Уйга тез-тез бориб турасизларми!

— Илгарилари серқатнов эдик. Ҳозир... ўтган ёзда эди борганим. Яманга самолёт чиптаси қанча бўлган, биласизми? 200 минг сўм!

— 200 минг!

— Ҳа. Агар турмуш ўртоғим, қизим билан кетмоқчи бўлсак, қанчага тушишини тасаввур этаверинг.

— Сизга тўзим берсин экан. Ойша, эрта-индин таҳсилни ҳам тугатасиз. Ундан кейин нима қилмоқчисиз!

— Албатта, давлатимиз уйдигилар ишониб юборганидан кейин бу ишончли оқлашим керак. Иложи бўлса, соҳам бўйича ишлашга ҳаракат қиламан. Лекин уй бекаси бўлиб қолишдан ҳам қўрқмайман!

— Бахтингизни берсин!

Раҳдон ЖУМАЕВА
сўхбатлашди

Ҳар оқшом соат ўнда куло-
рингизга радиодан таниш
муסיқа эшитилади. Биласиз-
ки, «Оқшом тўлкинлари»
номли машҳур эшиттириш
бошланди. Ойнаи жаҳонни,
бошқа ишларингизни йи-
ғиштириб, унинг овозини кў-
тарасиз. Сўхбатдошим АН-

ВАР АБДУВАЛИ ана шу эшит-
тиришга бош-қош. Рўзнома
ва ҳафталикларни қолдирмай
ўқийди. Қўл остидагиларни
ҳам шунга амал қилишга
чақиради. Дарвоқе, расмий
вазифаси — Ўзбекистон те-
ле-радио компаниясининг
«Сўнгги ахборот» муҳаррия-

ти бўлими мудирини. КПСС
ҳўкмронлиги ва машҳур
«путча» даврида бир неча
марта махсус буйруқ билан
эфирдан четлатилган. Лекин
«эзилиб, пачоғим чиққанида
ҳам касбимдан нолимай-
ман», дейди.

АНВАР АБДУВАЛИ:

ЛОТЕРЕЯМГА КАТТА ЮТУҚ ЧИҚҚАН

— Анвар ака, айримлар
радиога, айниқса ахборот бе-
риш соҳасида ишлайдиган ки-
ши катта асарлар ёза олма-
й қолади дейишади.

— Бу гапда жон бордек
кўринади. Лекин, халқимизга
ётиқдек-ётиқдек романлар
«ҳада» этгандан кўра, икки
сатргина бўлсин рост гапни
айтганимиз, англикларни ўз
вақтида етказиб турганимиз
минг бор зарурроқ. Шу жи-
ҳатдан репортёрнинг жам-
иятга тегадиган фойдаси
беқиёс. Афсуски, биз —
журналист ахлдан кўра
эзилган тонфа йўқ.

— «Мухбирликни қўй»,
дейишса сердаромад ишни
таклиф қилишса ўтармидин-
гиз!

— Биласизми, радиога
бир кун келмасам, кунни бўйи
ниманидир йўқотгандек
бўлиб юраман. Сердаромад
ишга ўтиш ҳақида эса гап
бўлиши мумкин эмас. Неча
марта таклиф қилишди —
бормадим.

— Қизларнинг мухбир бў-
лишларига қандай қарайсиз!
— Мендан хафа бўлишма-
сини, ўзбек қизларининг жур-
налист бўлишини негадир
сингдиришмайман. Ишда
бўлса ҳамкасбларига малол
келади. Дейлик, узоқроқ
жойга сафарга бориш керак.
Аёл кишини юбормайсиз-ку.
Бу ёғи ўзингизга аён... Агар
касбининг фидойиси бўламан
деса, оиласи билан хайрла-
шишга тўғри келади.

Бир мисол, ўн уч курсдош
қизларимиздан ҳозир уч на-
фаригина шу соҳада ишляпти.
Уларнинг орасида жуда
талантлилари, яъни ойнаи жа-
ҳондаги ҳозирги манаман де-
ган журналистлардан анча-
гина кучлилари бор эди. Уму-
ман олганда эса аёл журна-
листлар ҳам керак.

— Нега ойнаи жаҳон жур-
налистларини мисол қияп-
сиз!

— Чунки у ерда ҳақиқий
журналист кам. Умуман мат-
буотимизнинг бошқа соҳала-
рида ҳам аҳвол бундан яхши
эмас.

— Ҳақиқий журналист де-
ганда кимларни назарда тут-
япсиз!

— Мухаммаджон Обидов-
ни, Шуҳрат Қосимов, Эш-
қобил Шуқурни...

— Рўзномаларда ишлай-
диган журналистлардан ким-
ларни санайсиз!

— Карим Баҳри, Аҳрор
Аҳмад, Рўзимбой Ҳасан, аёл-
лардан Муяссар Мансурни.

— Узингиз бу соҳага қан-
дай келиб қолгансиз!

— Урта мактабда ўқиб юр-
ган кезларим, ўқитувчимиз
бир дўстимни «соч қўйгани»
учун роса калтаклаган. Жуда
таъсирландим. Туман рўзно-
масига «Соч қўйиш мумкин-
ми?» деб ёздим. Чиқиб кет-
ди. Роса гап эшитганман
дадамдан. Лекин, журналис-
тикага қизиқувим шундан
кейин бошланган. Ота кас-
бим бўлиши мумкин эди. Ҳо-
зиргача 200—300 тача қўй-
эчим бўлармиди деб ўйлаб
ҳам кўяман. Лекин, ишхона-
да ноҳақликка учраб эзилиб,
пачоғим чиққанида ҳам кас-
бимдан нолимайман.

— Бировнинг далдасиз
бундай ашша оғир-ку!

— Албатта. Оддий одам-
ларнинг самимий сўзлари
кўнглимга таскин беради.
Масалан, яқинда зарур ишим
чиқиб қолди. Бир машинани
50 сўмга ёллаб йўлга чиқдим.
Ҳайдовчи Муҳиддин исмли
йигит, амалдорларни олиб
юрар экан. Овозимдан тани-
ди чоғи, манзилга етгунча
сўхбатлашдик. Етиб боргач,
пулимни олмади. «Узимиз
қатори оддийгина одам экан-
сизку», деди. Бу самимий
сўзлар қайси дилга малҳам
бўлмайди дейсиз.

— Энг қийналган дамла-
рингиз!

— Ҳақиқатни ўз вақтида
айтолмаган кунларим.

— Бундай кунлар сизда
кўп бўладими!

— Бўлади, яна кўп бўлса
керак.

— Энг эзилган пайтингиз-
чи!

— Ноҳақликни кўриб ёр-
дам беролмаслигим. Бир
журналист бор. Унинг энг
катта «айби» ишни қаттиқроқ
талаб қиларди. Бу соҳага
адашиб кирганлар кўплашиб
уни йиқитишди. Ана шу но-
ҳақликдан уни ҳимоя қила
олмай, қўлимиз «калталик»
қилганида мен ва Шодиёр
Муттаҳорхон ўғли икковимиз
роса эзилганмиз. Одамда
бунданда азобли ҳолат бўл-
маса керак.

— Демак, ҳамон радиога-
ги ишлар!..

— Радиода бутунлай бош-
қа соҳанинг одамлари ҳам
журналист номи билан чи-
қиб кетяпти. Ҳозир артист
ҳам, режиссёр ҳам журна-
лист. Умуман олганда, эпла-
са умри далада ўтган чўпон
ҳам журналист бўлиши мум-
кин. Лекин, репортёрни кў-
тариб неки гап бўлса, ёз-
волиб эфирга берган одамни
кўрсам, касбимнинг хорла-
наётганидан хафа бўлиб кета-
ман. Ҳозир бизда шунақалар
кўп-да!

— Шу дарадан ҳалос бў-
лиш мумкинми!

— Ҳозир радио ва ойнаи
жаҳон компания бўлди. Энди
журналистларнинг сарлагини
саракка, пучагини пучакка
чиқарса бўлади.

— Марказий Қўмитанинг
умри тугади. Энди сизларга
қандай баҳоналар билан
тазийқ ўтказишлари мумкин!

— МҚ тугаган билан баъзи
гаплар ҳали ҳам кимларга-
дир ёқмай қолади. Масалан,
яқинда Болгарияга бориб
келгач, у ердаги демократия
билан ўзимиздагини солиш-
тириб сўхбат бердим. Собиқ
раисимизнинг буйруғи билан
эфирдан озод этилдим.

— Сиёсатга ўтдик чоғи,
келинг оилага қайтайлик.
Журналистнинг хотини қан-
дай аёл бўлиши керак!

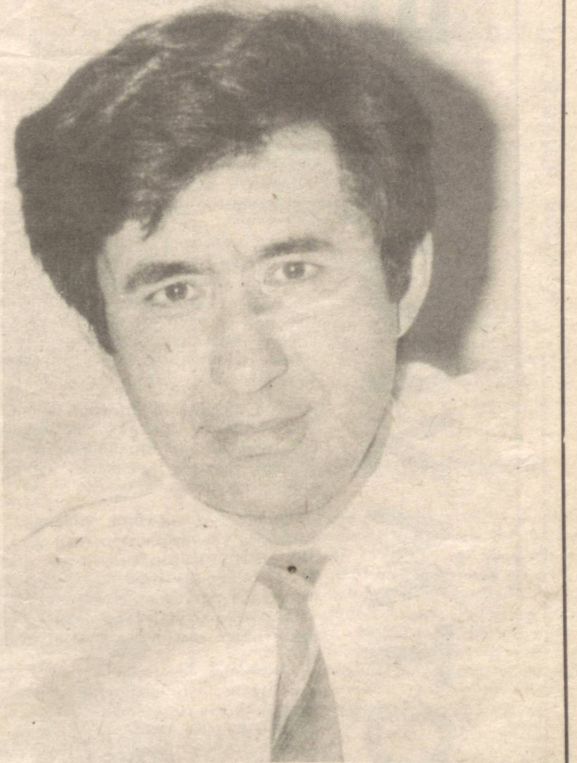
— Биринчи ўринда бадав-
латларнинг (масалан, савдо-
гару сармоядорларнинг)
турмушига ҳавас қилмайди-
ган, ишдан ўз вақтида қай-
тиб, уйдаги юмушларни ўз
вақтида бажариб ўтирадиган
бўлиши, шунингдек, эрининг
бутун ҳаракатлари, меҳнати
нимага қаратилганлигини тў-
ла тушуниб етиши керак.
Акс ҳолда, хонадон ғалва-
хонага айланиб кетади.

— Рафиқангиз!..

— Худого шукрки, бу жи-
ҳатдан менинг лотереямга
катта ютуқ чиққан десам
ҳам бўлади. Аёлим мени ту-
шуниб етган.

— Бизга ҳам шундайлар-
дан ато этсин, илоё!.. Ян-
гамиз ишлайдиларми!

— Ҳа, билим юртида иш-
лайди, математика ўқитув-
чиси. Айтгандек, маоши ме-
никидан икки-уч баробар
кўп.

— Кичкиналардан нечта!

— Уч ўғил, бир қизим бор.
Қизимни айниқса яхши кў-
раман, лекин. Унинг эскича
ўқишга мойиллиги бор. Врач
ёки ҳамшира бўлиш нияти
ҳам йўқ эмас. Иккаласини
ҳам эпласин дейман. Яна бир
гап, 98 га кирган онамиз бор-
лар. У киши: «Қиз бола —
биронинг хасми. Энг аввало
борадиган жойидан тирноқ,
барака топсин», «Тарбия
берган ота-онасига раҳмат»
каби дуоларни эшитсин»,
деган гапни кўп айтадилар.
Илгари бу гапга бефарқ қа-
раган эканман. Ҳозирги давр-
да ота-она учун «Борган жо-
йдан барака толган» қизини
кўриш катта гап. Қизимнинг
борадиган хонадондан худ-
ди шундай дуоларни эшитиш-
ни истаيمان.

— Уғилларингиз-чи!

— Каттаси математикадан
яхши. Чет тилига қизиқи-
ши бор. Худо хоҳласа иқти-
содчи бўлса, Ўзбекистон иқ-
тисоди халқаро миқёсда кў-
тарилишига ҳисса қўшса,
дунёни кўрса дейман. Бош-
қаларига ҳам тилагим шу.
Шукур Қурбоннинг икки мис-
ра шеърини доим тақрорлаб
юраман:

Усадиган эл бир-бирин
ботирим, дейди
Бўш тобин ҳам зўр ишларга
қодирим, дейди,
Емонларни ўзаро лой
айларлару хўп,
Узгаларга топилмасим,
нодирим, дейди.

Ҳ. САИДОВ сўхбатлашди.

Хат

ҲАҚОРАТ

Кунлардан бир кун
бекатда автобус кутиб
турсам, уч яшар жажжи-
гина ўғилчасини етаклаб,
бир аёл келди.

У бекатдаги аёллар билан
қуюққина сўрашгач,
ўзидан сал узоқлашган
боласини чақирган бўлди:

— Ҳой... бу ёққа кел,
ҳайвон! Ҳозир машина
босиб кетади. (Ниятини
қаранг). Мен сенга нима

деяпман. Эшшак, қайт
изингга.

Секун ёнига бориб сўра-
дим:

— Фарзандингиз эш-
шакми?..

Аёл менга хўмрайиб
қараганча, нималардир
деб гудранди. Сез-
димки, запис унга ёқмади.

Маҳкам ҲАКИМОВ
Тошкент.

* * *

ЭНДИ ҚИЙИН БЎЛАР ЎРОЛ ЎЗБЕК

1962 йил Нуротада туғилган. ТошДДнинг ўзбек филологиясини (1986 йил) тугатган. «Оила ва жамият»нинг ижтимоий-сиёсий бўлими мудир. Бир ўғил, бир қизи бор. Ўзбекилиги рост. Ростун-ростравлиги бор. Борлиги — ҳарорат. Ҳарорати шеърларига ҳам утишини тилаймиз.

Сафардайдим. Ғўра ҳавас тортқилаган қўлимдан.
У, сафарда не бир кунлар оғир кечди ўлимдан.

Хайрият. (О бу не бахт!) Қайтаяпман. Энтикиб.
Ахир, мени кутаётир туғилган юрт кўз тутиб.

Туғилган жой, қариндошлар, тоғда баҳор кутяпти,
Қариб қолган, ғариб қолган онаизор кутяпти.

Дил кутган дам, орзиққан дам бунча секин ўтмоқда,
Айтдим ахир, айтдим ахир, онажоним кутмоқда.

Не хуш ҳис бу, не хуш ис бу — Нуротамнинг насиими,
Қабул эт, эй, Эна юртим, дайди фарзанд таъзими...

* * *

Кўзингда туйғулар баҳси бор,
Нур ютган сувнинг — да рақси бор,
Қарайсан — саратон акси бор,
Яхши бор, Диллолам, яхши бор.

Дил қонидан бунёд лоласан,
Енасан, ёнасан, яна сен
Еқлаб йўлни поклаб борасан,
Яхши бор, Диллолам, яхши бор.

Изинг қолар, сўзинг, нафасинг,
Кўзинг қолар, банди қафасинг,
Оҳ, ололмайман нафасим,
Яхши бор, Диллолам, яхши бор.

Жисмим қолар, гавда, лош қолар,
Тарвуз тушиб, ёнғоқ, тош қолар,
Кетдинг, Ўзбек кўзи ёш қолар!
Яхши бор, Диллолам, яхши бор!

* * *

Муҳтожликнинг кучоқларида
Нафасларинг қайтгунча доим,
Қандай оғир-хаёллар сурмоқ —
Истиқбол ҳақида муллоим

ЭНДИ ҚИЙИН БЎЛАР

Нега кўриб қолдим
Бу ерда
Йўқлигини бирорта одам?!

БАФУРЖА

Сухбатлашар дўстларим,
Чўкаётганимни кўришса ҳамки

ЧЎКАЁТГАНДА ҲАМ

Нахотки
Дўстгамас
Хасга узатаман
Қўлимни?

КЕЙИН

Кўриб
Кўзини юмгани учун
Кўзини юмолмай
Қийналса керак

ТОНГГИ АЗОБ

Яна турмоқ
Яна
Юмолмаган кўзни очмоқлик

ЗИЁФАТДАН СЎНГ

Қон келди
Туflasам
Лукмам ҳаромлигини билгач

ИҒВОГАР ДЎСТ

Дунёнгиздан қўлимни ювсам,
Қўлтikka урсам қўлимни
Барибир, шубҳаланасиз,
Нимадир бор, қўлтиғида, деб.

ШАМСИРЎЙИМ

Чиқармикин, (борми ўзи?) деб,
Ботаётган куёшга қараб
Хануз йўқлигиндан сескандим...

* * *

Ўчмаётган туннинг қораси,
Ёнмаётган зим-зиё чирок,
Ўчиб қолган ёруғ овозим,
Ҳеч ёришмас (сим-сиёх) дилим —
ТАРЖИМА ҲОЛИМ

МЕН БИЛМАЙМАН— СЕН ЎЗИ ҚАЙДА...

БОҚИЙ МИРЗО

Боқий МИРЗО — 1931 йилда Чортоқ шаҳрида туғилган. Айни пайтда Чортоқ туманидаги 6-урта мактабда тил ва адабиётдан дарс беради. Уч ўғилнинг отаси. Аёли — бошланғич синф ўқитувчиси.

Фасллар ватандир,
қийналма, руҳим,
Қўшиқлар топгаймиз биёбонлардан.
Фунчалар кўксидан ҳайратни юлқиб,
Сунуриб олармиз хиёбонлардан.

Фасллар ватандир,
қийналма, руҳим,
Фалак бошимиздан ҳикмат қуядир.
Кўксимни ёндириб тураркан иймон,
Савоб улғаяди, гуноҳ қуяди.

Фасллар ватандир,
қийналма, руҳим,
Бағримга бошини урмасин дунё,
Гофилга айтамиз: каттадир жуда
Тангри юрагимга ташлаган савдо!..

* * *

Ҳаёт шу-да:
Шодлик оргидан
Бир-бир босиб ғамлар келади,
Барча азоб-уқубатини
Бир тугунга жамлаб келади.

Айрилгандай бўлиб ҳушингдан,
Бир нуқтада қоласан қарахт.

Вужуд билмас, руҳинг қайда,
СЕН —
Қишдан омон чиқмаган дарахт.

Бу тақдири азал ҳукмидай,
Парво қилмай сен қўйган юкка.
Жисминг ерга яқинлаб борар,
Руҳинг эса талтинар кўкка!..

* * *

Тунларимга сочиб юбординг,
Хижрон деган ширин қайғуни.
Тушларинга кирдимми бир бор,
Ўғирлайсан доим уйқумни?!

Тушларимда соғинч, изтироб,
Хаёллардан излайман зиё.
Ўзгани туш кўрмасин, дея
Менга уйқу бермайсанми, ё?!

* * *

Мен билмайман:
сен ўзи қайда?
Вужудимми, руҳимдамисан?
Ўйлаб-ўйлаб ега олмасман,
Айтгил,
бори йўғимдамисан?

Юрак бўм-бўш,
Вужуд — бегитроқ,
Йиллар жим-жит ўтиб боради,
Шафқат нима, билмай оч фурсат
Севгимизни ютиб боради.

Мен билмайман:
сен ўзи қайда?
Наҳот энди яшарман ҳайрон.
Бизлар яқин бўлмаганмиз, ё
Узоқлашиб кетганмиз қачон?..

БУ ДУНЁНИНГ ЎЗИ — ЛАТИФА

«Кўкдалага шайланиб турган автобуснинг олдида баъзилар ошкор, баъзилар пинхон: «Хаммамиз барибир сиғмаймиз, қолаверсам-микин...», деб иккиланиб туришганида, Толиб ака аскияни бошлаб қолдилар. Қаҳқаҳа энди авмикин...» деган хитоби янгради. Утинг, ўтинг жига кўтарилганда, Шухрат аканинг: «Хамма автобусга!» деган хитоби янгради. Утинг, ўтинг билан икки кишилик ўриндиққа уч кишидан «жой бўлиб» кетдик. Автобус юришга шайланганда Азиз ака латифагўйликка тушдилар:

— Бир гуруҳ ижодкорлар радиодан берилганда Азиз ака латифагўйликка тушдишган. — Бир гуруҳ ахборотни тинглаб ўтиришган. — Бир гуруҳ ахборотни тинглаб ўтиришган. — Бир гуруҳ ахборотни тинглаб ўтиришган. — Бир гуруҳ ахборотни тинглаб ўтиришган.

Кучли қаҳ-қаҳадан автобус бир силкинди-ю, лапанг-лапанг қилганича йўлга тушди... Ва Азиз ака (агар санокдан адашмаган бўлсам) бир минг етти юз тўқсон учинчи — «Матлаб» ҳақидаги латифаларини айтиб тугатганларида «ТОЙО-ТА»миз «Кўкдалага етиб келганимиз, Шароф Азиз Абдуразоқ, Толиб Ҳожиёв, Шароф Бошбеков, Сирожиддин Сайид, Абдуразоқ Обрўйларнинг ичак узди аския, латифалари, санъаткор Еқуббек Соҳибов ва Ғофир Мирзабоевларнинг хиргойилари, тинимсиз ёғаётган сизим-сизим ёғир таъсирида вақт ўтганини ҳам сезмай қолибмиз...

Эртаси (6 июн) кун «Кўкдала»да минглаб одамлар интиқиб кутган «Муштум» байрами бошланди. Жамоа раҳбари Абди ака икки оғиз, лекин мазмули кириш сўзи «ёзувчиси» деган аканинг «Ўзбекистон халқ ёзувчиси» деган унвон олганликлари билан кутлаб, тўн ва дўппи кийдирдилар. Қаттиқ кучоқлаб, ўйиб... яхши бир кайфиятда сахнадан тушиб кетдилар.

Байрамнинг файзига файз қўшган яна бир тадбир — «Кўкдала» мукофотини ғолибларга топширилиш маросими бўлди. Шундай қилиб, бош мукофот драматург Шароф Бошбековга — ўзларининг таъбири билан айтганда, Бошбековдан ҳам бевош кўчкор ва 500 сўм. Иккинчи мукофот журналист Қулман Очилга бўғоз қўй ва 300 сўм. Учинчи мукофот — Азиз Абдуразоққа — айришоҳ серка ва 200 сўм. Тўртинчи мукофот — дакан хўроз (бошини қотирмайдиганидан) ва 50 сўм Фозилжон Ориповга берилди.

Тўртинчи мукофот — дакан хўроз (бошини қотирмайдиганидан) ва 50 сўм Фозилжон Ориповга берилди. Тўртинчи мукофот — дакан хўроз (бошини қотирмайдиганидан) ва 50 сўм Фозилжон Ориповга берилди. Тўртинчи мукофот — дакан хўроз (бошини қотирмайдиганидан) ва 50 сўм Фозилжон Ориповга берилди.

— Энди бир пивладан чой ичамиз, — дедилар Азиз ака. — Мукофотни ювгани бошқа сафар бир келамиз, устоз.

Ҳар тарафдан эътирозлар билдирилди. — Е «оқи»дан опкегизайми? — Ҳеч ким кўнмади. — Шу «оқи» дейилганида, бир латифа эсимга тушиб қолди, — дедилар Азиз ака. — Эшитинглар: Урусиялик шоир Амриқога меҳмон бўлиб борибди. Мезбон ундан қайси ичимликни хўш кўришини сўрабди: — Виски, коняк, ароқ, вино... — деса, меҳмон шоша-пиша: «Пивоям» дермиш... — Азиз ака бисотингиздаги бор латифаю хангомаларни эшитиб бўлди. Янгилари тугалгунча — янаги «Муштум» байрамингача учрашмай тураемиз энди, деб ҳазиллашгандик, устоз жавоб қилдилар:

— Мақтанишга йўймасангиз, айтган латифаларим «сензура»дан ўтганлари — йигирма фоизи холос. Яна, бу ёқда, тахминан, уч минг тўққизюзта «сензурийси» бор. Қачон хотиннинг хархашалари жонга текканда олдимиз келаверасизлар, бир аския қилиб ўтираемиз. Унгача (агар бозор иқтисодиёти зўрлик қилиб сўйиб еб қўймасам), такамгаям ўзбекча гапирини ўргатиб қўяман, худди оврапалликлар итларига ўз тилларини ўргатишганлардек... Йўл азобининг сўнги хорғинлиги ҳам мана шу «сўнги» кулгига қўшилиб чиқиб кетди. Анча енгил тортдик.

Баҳром БЕК

ХИТТИМОН Занлардан

— Ҳамма қурилиш ашёларини сотиб олиб қўйганман. Совун топиш қийин бўлиб кетгани учун ҳовлимга ҳаммом қуришни бошловмай турибман...

— Карим овсар суратхонага катта бочкани юмалатиб келибди. Суратчи сабабини сўраса, у: «Паспортга кўкрагимдан тепасини расмга олишинг керак экан, пастки қисмимни бочканинг ичига берки-тиб тураман», дебди.

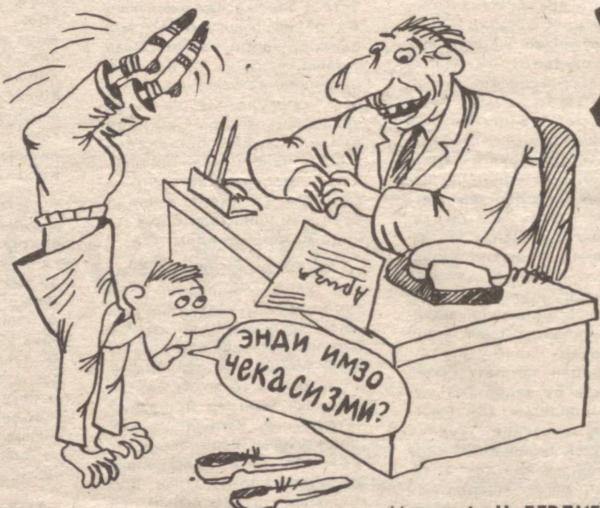
— Замон келиб энди оғзимиз повлон бўлганда, оғизга солиб чайнашга ҳеч вақо қолмади.

— Бўғилиб кетиб битта попирис чекким келди. Бир кашандадан сўрасам: «Майли, чектираман-у, икки кун мардикорчилик қилиб берасанми!» деди.

— Ҳамма жойда кўчаларнинг номи ўзбекона қилиб ўзгартириляпти. Катта кўчанинг ярми Ленин, ярми Крупская, шунинг бошдан-оёқ бирлаштириб, «Тоҳир-Зухра» деб қўяқолсаммикан, а!

— Бу «Бойлар ҳам йиғлайди» деган киноси жуда жонга тегди-да, Тошмат. Зангарлар қирқ сериядан бери ўпишгани ўпишган, ҳеч натижа йўқ...

А. Б. БАҲРОМ.

Муаллиф: Н. БЕРДИЕВ

НЕЪМАТ АКА ТҶҲҲН КИЙДИ

Неъмат ака «Муштум»га Бош муҳаррир бўлиб келдилару жамоанинг кайфияти бирданга йўзгарди: ходимларнинг юзларига табассум иниб, хоналардан хандон қаҳ-қаҳа эшитиладиган бўлиб қолди. «Ниҳоят, ниҳоят, — дейишди одамлар, — муштумчилар ҳам кулишни йўрганди».

Неъмат ака Аминовга фармони олиб билан «Ўзбекистон халқ ёзувчиси» фахрий унвони берилганини эшитиб ҳайрон бўлди: нима илгари олмаганмидилар? Биз устозимиз алақачон халқ ёзувчиси бўлган деган тасаввурда эдик. Ҳайлаб кўрсак, ул зот шу чоққача ҳукуматдан бирорта ёрлик ҳам олмаган эканлар. Хай, майли, эзгу ишнинг кечи йўқ. Айни мустақиллик қунларида Неъмат Аминовдек ёзувчига ҳар қандай тўн ҳам ярашади. Айниқса, «Муштум»нинг 70 йиллик тўйида тўн кийиб тўйбошилик қилганга нима етсин.

Бугун устозимизга «Тўн муборак!» дер эканмиз, яна етти қат тўн кишиларини истаб қоламиз.

Тошпўлат ТАЖАНГ,
Жонқобил ЖУМА ва
Муштумчи БОЛАЛАР

ЛАТИФА

«ЗҶР КИТОБ»

— Китобнинг зўр чиқибди, — деди бир йигит шоир дўстига.

— Ҳа энди... Сенга қайси дostonим маъқул бўлди! — сўради шоир.

— Достонингги-ку, билмадим, бироқ китобингги муқоваси жуда қалин, мустаҳкам экан. Сабзи қирқишга қўл келяпти, — жавоб қилди дўсти.

«МУҲИМИ»

Суратга тушаётган мижоздан сураткаш сўради:

— Суратингиз қанақа бўлсин, ранглими ёки оддийи!

— Фарқи йўқ, муҳими ўзимга ўхшасин, — жавоб қилди мижоз.

«МАДАНИЯТЛИ»

— Уғлим, туппа-тузуқ, маданиятли йигитга ўхшайсан. Кўпчилик орасида бурқситиб сизгерт чеккани уялмайсанми! — деди бир киши автобус зинасига носини туфлаб, енгига оғзини артаркан...

ОТА УҒИЛ

— Уғлингиз зеҳни ўткир чиқадими, дейман. Келганидан буён нариги хонада албом варақлаб жимгина ўтирибди, — деди мезбон дўстига.

— Эҳтимол. Мен ҳам ёшлигимда фотосуратларга снѐх билан қайта «ишлов» беришни ёқтирардим, — деди дўсти.

Зоҳиджон НЕЪМАТ

Муаллиф: Абиљжон АБДУРАҲМОНОВ